

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2010, Volume: 5, Number: 3, Article Number:D0019

FINE ARTS

Received: June 2009
Accepted: July 2010
Series : D
ISSN : 1308-7290
© 2010 www.newwsa.com

Özlem Akın
Pamukkale University
oakin@pau.edu.tr
Denizli-Turkey

**ANADOLU GÜZEL SANATLAR LİSELERİNDE ANLAMLANDIRMA STRATEJİSİNİN KEMAN
ÖĞRENMEYE ETKİSİ**

ÖZET

Bu araştırmada, Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde (AGSL MB) keman eğitimi almakta olan lise öğrencilerinin anlamlandırma stratejilerini kullanarak, öğrenmelerine katkıda bulunulup bulunulamayacağı sorusuna yanıt aranmıştır. Türkiye’de bulunan 54 AGSL içerisinde farklı bölgelerden 3 okul seçilmiş, burada öğrenim görmekte olan 25 2. sınıf öğrencisi örnekleme oluşturmuştur. Bu öğrencilerden 13’ü deney, 12’si kontrol grubunu oluşturmaktadır. Beş gün devam eden deney süreci kamera ile kaydedilmiş, daha sonra 3 uzman gözlemci tarafından izlenmiş, elde edilen bulguların istatistiki analizleri sonucunda “anlamlandırma stratejisi”nin, AGSL MB keman öğrencilerinin eğitiminde oldukça faydalı ve keman öğrenmede kullanılabilir, işevuruk bir öğrenme stratejisi olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi, Keman Eğitimi, Öğrenme Stratejileri, Anlamlandırma Stratejisi, Keman Öğrenme

**THE EFFICIENCY OF ELABORATION STRATEGY LEARNING VIOLIN IN ANATOLIA
FINE ARTS HIGH SCHOOLS**

ABSTRACT

In this study, it is searched that students studying violin in the Music Department of Anatolian Fine Arts High Schools (MD AFAHS) if elaboration strategies contribute to their learning. The answer is tried to find out for this question. 3 schools were selected from different regions within 54 AFAHS in Turkey, the sample consisted of 25 11. grade students studying here took part, 13 of whom were in experiment and 12 of whom were in control group. Experiment duration continuing 5 days was recorded with a camera and watched by 3 expert observers. The findings were analysed statically and found out as a result of the study that elaboration strategy stages had a positive effect on MD AFAHS students’ learning violin. Elaboration strategy is an efficient and useful strategy that can be used in the education of MD AFAHS students.

Keywords: Anatolian Fine Arts High School, Violin Education, Learning Strategies, Elaboration Strategy, Learning Violin

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri (AGSL) Türkiye’de ortaöğretim düzeyinde resim ve müzik eğitimi verilen 4 yıllık liselerdir. Çalgı eğitimi verilen okullardan birisi olan AGSL Müzik bölümü öğrencileri, 4 yıl süren öğrenim hayatları boyunca; temel müzik bilgileri, müzik biçimleri, koro, orkestra, piyano ve çalgı konularında eğitildikleri gibi, edebiyat, tarih, coğrafya, kimya, yabancı dil ve biyoloji gibi konularda da eğitim alarak çok yönlü insanlar olarak mezun olmaktadır.

Öğrenci hangi yaşta olursa olsun, okul öğrenmelerinde ya da günlük yaşantılarında öğrenirken çeşitli yol ve yöntemlere başvurmaktadır. Öğrencinin öğrenirken izlediği yollar bilişsel öğrenme psikologları tarafından öğrenme stratejileri olarak adlandırılmıştır. Bu tür öğrenenlere stratejik öğrenenler ya da öz-düzenleyici öğrenenler denmekle birlikte bu tipte öğrenenler, kendilerine ve öğrendikleri konuya en uygun olan stratejiyi seçerek çalışmalarını yapan ve öğrenme işlemini gerçekleştiren bireylerdir.

Çalgı eğitiminde, bazı öğrencilerin “çalışamama, verimli çalışamama, verimli sonuç alamama, öğrenememe” (Ertem, 2003: 44) gibi sorunları vardır. Bu noktada öğrenme stratejilerinin önemi ortaya çıkmaktadır. Öğrenci kemanı nasıl çalışması gerektiğini bilirse, kendisi için en uygun olan çalışma stratejisini -biçimini- belirleyebilirse daha kolay öğrenecek ve başarıya çabuk ulaşacaktır. Stratejik (öz-düzenleyici) öğrenenler kazandıkları bilgileri daha düzenli bir şekilde belleklerine yerleştirdikleri için, geri getirme daha kolay olmakta ve yeni bilgi daha çabuk öğrenilmektedir. Buna bağlı olarak bu araştırmada şu sorulara yanıt aranmıştır:

AGSL MB’lerde “anlamlandırma stratejisi”nin keman çalmayı öğrenmedeki etkililik düzeyi nedir?

- Öğrencinin parçada belirlenen hedeflere ulaşmak için, parçanın önemli noktalarını ve verilmek istenen bilgiyi belirleyerek parçayı özümsemesi için özetler çıkarması keman öğrenmeyi ne ölçüde etkilemektedir?
- Öğrencinin parçada belirlenen hedeflere ulaşmak için, çıkarımlar yaparak parçada işlenen teknikleri belirlemesi keman öğrenmeyi ne ölçüde etkilemektedir?
- Öğrencinin parçada kazanılması istenilen kritik davranışlar için var olan bilgisi ile yeni bilgi arasında bağlar kurarak tutarlı bir şekilde bütünleştirmesi; başka bir deyişle ilişkilendirmesi keman öğrenmeyi ne ölçüde etkilemektedir?
- Belirlenen eserde öğrencinin öğreneceği bilgiler ile önceden çalışmış olduğu parçalar arasında benzerlikler oluşturması keman öğrenmeyi ne ölçüde etkilemektedir?
- Öğrencinin eser içerisinde saptadığı kazanılması gereken hedefler arasındaki ve önceden çalıştığı eserler ile yeni aldığı eserlerde geçen kesitler arasında karşılaştırmalar yapması ve bunlar arasındaki farklılıkları belirlemesi keman öğrenmeyi ne ölçüde etkilemektedir?

• Anlamlandırma Stratejisi (Elaboration Strategy)

Anlamlandırma stratejisi, açıklama, özetleme, benzerlikler oluşturma, not alma, ya metin içinde yer alan ya da öğrencinin kendi oluşturduğu soruları yanıtlama ve yeni bilgi ile eski bilgi arasında ilişkiler kurma şeklinde gerçekleşir (Good ve Brophy, 1986: 271). Öğrencinin ilk kez karşılaştığı, yeni öğreneceği bir bilgiye anlam kazandırması olarak tanımladığımız anlamlandırma, ancak önceki bilgilerinden faydalanarak yapabileceği bir etkinliktir. Bu durumda

öğrenci bildiklerinden yola çıkarak yeni bilgiyi öğrenecek ve uzun süreli belleğe yerleştirecektir.

- “Anlamlandırma stratejileri önceden bildiğimiz ve uzun süreli belleğimize kaydetmiş olduğumuz bilgiler ile yeni bilgiler arasında köprüler kurmamıza yardımcı olur. Başarılı öğrenme her zaman yeni bilginin önceden depolanmış bilgiyle ilişkilendirilmesi ile ortaya çıkar. Yeni bilgi önceki bilgi üzerine yapılandırılmaya ve önceki bilgi ile ilişkilendirilmeye ihtiyaç duyar. Anlamlandırma stratejilerinin genellikle kullanılan örnekleri, diğer bilgiyi düşünme, bir prensibin ya da kuralın günlük örnekleri, okuduğumuz parçayı kendi sözcüklerimizle açıklama ve özetleme. Daha ileri anlamlandırma yaklaşımları benzetmeler, karşılaştırmalar ya da metafor yaratmayı içerirler” (Cornford, 2002: 357).

Anlamlandırma stratejileri “yeni bilgi ile önceki bilgi ya da deneyimi ilişkilendirmek gibi tanımlanabilir (Gagne, 1985). Bunlar; özetleme, açıklama, zihinsel benzerlikler oluşturma ve çıkarımlarda bulunmayı içerir. Açıklama; kısa okuma parçalarının ya da bir durumun başka sözcüklerle tekrar söylenmesi olarak tanımlanabilir. Çıkarımlarda bulunma, bir parçadaki açıkça söylenmemiş düşünceleri tanımlama ile ya da parçada sadece ima edilen sonuçları çıkarmakla ilişkilidir (Rumelhart, 1977; Frederiksen, 1979)” (Wole, 1986: 27).

Bu kategorideki aktiviteler yeni bilginin daha anlamlı yapılmasına yardım etmek için; benzerlikler oluşturmaya, açıklamaya ve önceki bilgi, tutum ve inanışları kapsamaktadır. Gene, bu aktivitelerin her birinin ana amacı öğrencinin önceden bildikleri ile anlamaya çalıştığı şey arasında aktif olarak köprüler kurmaktır. Günlük deneyimlerine bir ilke eklemeye çalışma, bir ders içeriği ile diğer bir ders içeriğini ilişkilendirme, yeni bir durumda problem çözme stratejisini kullanmaya çalışma, özetleme ve tartışma. Tüm bunlar anlamlandırmanın değişik yollarıdır (Weinstein, 1988).

Weinstein (1982) 9. sınıf öğrencilerine yaptığı bir araştırmada anlamlandırma stratejisi eğitimi almış olan grubun diğer gruba göre daha başarılı olduğunu saptamıştır. Bu çalışmada deney grubuna 5 saatlik bir eğitim verilmiş ve çalışma şu basamaklardan oluşmuştur. Materyali anlamlı hale getirmek için sözel ya da zihinsel imajlar oluşturma, yeni materyali bize daha aşına terimlerle ifade etmek için benzerlikler oluşturma, anlam çıkarma ve halihazırda bilinen bilgi ile yeni bilgi arasında bağlantılar kurma (Good ve Brophy, 1986: 281).

Anlamlandırma, öğrenmeye çalıştığımız konudan anlam çıkarmamıza yardımcı olmak için önceden bildiklerimizi kullanmaktır. Weinstein ve diğ. (1989: 18) “öğrenmeye çalıştığımız konu ile önceden bildiklerimizi şu yollarla ilişkilendirebileceğimizi belirtmişlerdir: Benzerlikler oluşturma, açıklama, kendine özgü ifadelerle özetleme, bilgiyi başka bir biçime dönüştürme, yeni bilgiyi uygulama, eski bilgi ve yeni bilgiyi doğrudan ilişkilendirme, karşılaştırma ya da farklılık metotlarını kullanma, çıkarımlar yapma, öğrenilenleri başka birine öğretmeye çalışma” (Weinstein ve diğ. 1989).

Yukarıda belirtilmiş olan basamakların her biri anlamlandırmanın değişik yollarıdır.

Öztürk (1995: 36) ise anlamlandırma stratejisinin kullandığı taktikleri şu şekilde sıralamıştır: Materyali çağrıştıracak imgeler biçimlendirme, materyalin ana fikrini ve ana hatlarını ortaya koyma, özetler çıkarma, metni yorumlayarak kendi cümleleriyle not alma, sorular oluşturma veya mevcut sorulara cevap verme, mevcut bilgiyi harekete geçirme, geri getirmeyi kolaylaştıracak hatırlatıcılar kullanma.

Simpson, Olejnik ve arkadaşlarının (1994) anlamlandırma stratejisiyle ilgili yazmış oldukları bir makalede, bu stratejinin

taktikleri ve öğrenme etkinlikleri olarak; metne çalışırken zihinsel imgelerden yararlanma, yeni bilgi ve uyarıcıları daha önceden öğrenilmiş olanlarla ilişkilendirme ve yorumlama, metni ve öğrenme görevini kendi cümleleriyle özetleme ve materyal üzerinde yorumlayarak not alma gibi özellikler sayılmıştır (Aktaran: Sünbül, 1998: 31).

Bu çalışmada ise anlamlandırma stratejisini oluşturan ve müzik eğitiminin çalgı eğitimi boyutunda yer alan keman eğitimine uygun olduğu düşünülen basamaklar, tüm bu bilgiler ve basamaklandırmalar ışığında şu şekilde belirlenmiştir:

- Özetleme
- Çıkarımlar yapma
- Önceki bilgilerle yeni bilgiyi ilişkilendirme
- Benzerlikler oluşturma
- Karşılaştırmalar yapma ve farklılıklar bulma
- Uygulama
- Not alma

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Bu çalışma, eğitim bilimlerinde süregelen öğrenci merkezli yeni yaklaşımları müzik eğitimine aktararak; müzik eğitiminin bir boyutu olan çalgı eğitiminde yeni çalışma disiplinleri ortaya koymak amacı ile yapılmıştır. Bu amaca yönelik olarak bu araştırmanın, öğrencilerin kendilerine özgü yeni çalışma yöntem ve stratejileri geliştirebilmeleri ve keman öğretmenlerinin bu konularda öğrencilerine yeni çalışma yaklaşımları önerebilmeleri açılarından önemli olduğu düşünülmektedir.

3. DENEYSEL YÖNTEM (EXPERIMENTAL METHOD)

Araştırmada "kontrol gruplu öntest-sontest" yöntemi kullanılmıştır. İzlenen bu yol ile "anlamlandırma stratejisi"nin keman öğrenmedeki etkililik düzeyi ölçülmeye çalışılmıştır.

3.1. Evren ve Örneklem (Example)

Araştırmanın evrenini, araştırmanın yapıldığı 2005-2006 Öğretim Yılında Türkiye'de 54 tane bulunan AGSL MB'lerin keman öğrencileri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini 2005-2006 öğretim yılında eğitim öğretim yapmakta olan Türkiye'nin Batı, Orta ve Doğu bölgelerinden seçilmiş 3 AGSL oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini belirlerken, Türkiye Batı, Orta ve Doğu olarak üç ana bölge halinde düşünülmüş ve bu bölgeleri en iyi şekilde temsil edebileceği düşünülen üç okul belirlenmiştir. Bu okulların seçiminde; eğitim öğretime başlama yıllarına göre ilk, orta ve son kurulan AGSL'lerden olmaları, üçünün de mezun vermiş okullar olması ve bununla bağlantılı olarak yerleşmiş bir keman eğitimi geleneğinin oluşmuş olması belirleyici nedenler olmuştur.

Tablo 1. Deney grubunu oluşturan öğrencilerin illere göre dağılımı
(Table 1. The range of experiment group students of the cities)

Şehir	Grup		Toplam
	Deney n	Kontrol n	
Ankara	4	4	8
Malatya	5	4	9
Denizli	4	4	8
Toplam	13	12	25

Deney, örnekleme bulunan tüm okullarda 5 gün süre ile uygulanmıştır. Deneyin ilk günü deney ve kontrol gruplarında bulunan öğrencilerden, öntest ve sontestte kullanılmak üzere belirlenmiş eseri 20'şer dakika süre ile çalışmaları istenmiştir. Amaç, öğrencilerin yeni aldıkları bir eseri nasıl çalıştıklarını, anlamlandırma stratejisinden faydalanıp faydalanmadıklarını, ne ölçüde faydalandıklarını belirlemektir. Öğrencilere 20 dakika süre sonunda eseri $\theta=60$ metronom hızda çalmaları gerektiği ve çalışmalarını buna göre planlamaları çalışmanın başında söylenmiştir. Denel işlemin ilk gününde süreç içerisinde yer alan öğrenciler tek tek gelerek kendilerine yapılan açıklamalar doğrultusunda çalışmalarını yapmışlar ve bu süreç kamera ile kaydedilmiştir.

İkinci gün deney grubunda bulunan öğrenciler ile toplu bir ders yapılmış ve "anlamlandırma stratejisi" ile ilgili bilgi verilmiştir. Deneyin 2. 3. ve 4. günlerinde deney grubunda bulunan öğrenciler ile bireysel olarak 20 dakika süresince ders yapılarak, strateji ayrıntıları ile anlatılmıştır. Öğrencilerin stratejiyi pekiştirerek öğrenmeleri ve etkin bir şekilde kullanabilmeleri sağlanmıştır. Strateji öğretimi aşamasında, deney grubu öğrencilerine öntestte kullanılan esere eşdeğer, başka bir eser çalıştırılmıştır.

Denel işlemin son-test aşamasında ise deney grubunda bulunan öğrencilerden eseri öğrendikleri strateji yolu ile öntestte olduğu gibi 20 dakika süresince çalışmaları istenmiştir. Kontrol grubundaki öğrenciler ise eseri kendi yöntemleri ile çalışmışlardır.

3.2. Verilerin Toplanması (Collecting the Data)

Denel işlem beşer gün süre ile örneklem grubunu oluşturan okullarda uygulanmış, deneyin öntest ve sontesti kamera ile kaydedilmiştir. Kamera ile kaydedilen öntest ve sontest aşamaları, üç uzman keman eğitimcisi tarafından izlenmiş ve önceden hazırlanmış olan davranış gözlem formlarına işaretlenmiştir.

Tablo 2. Gözlemciler arası uyum
(Table 2. The harmony of observers)

Gözlemciler	r		p	n
	Öntest	Sontest		
1.gözlemci	,837**	,934**	,000	25
2.gözlemci				
1.gözlemci	,872**	,954**	,000	25
3.gözlemci				
2.gözlemci	,875**	,958**	,000	25
3.gözlemci				

**p<0.01

Tablo 4. 5.'te görüldüğü gibi, 1. ve 2. gözlemcilerin verdikleri öntest puanları arasında pozitif yönde, 0,837 düzeyinde çok yüksek ve istatistiksel olarak önemli bir ilişki; son-test puanları arasında pozitif yönde, 0,934 düzeyinde çok yüksek ve istatistiksel olarak önemli bir ilişki vardır. 1. ve 3. gözlemcilerin verdikleri puanlar arasında pozitif yönde 0,872 düzeyinde çok yüksek ve istatistiksel olarak önemli bir ilişki; son-test puanları arasında pozitif yönde, 0,954 düzeyinde çok yüksek ve istatistiksel olarak önemli bir ilişki vardır. 2. ve 3. gözlemcilerin verdikleri puanlar arasında pozitif yönde 0,875 düzeyinde çok yüksek ve istatistiksel olarak önemli bir ilişki; son-test puanları arasında pozitif yönde, 0,958 düzeyinde çok yüksek ve istatistiksel olarak önemli bir ilişki vardır.

4. BULGULAR VE YORUM (FINDINGS AND COMMENT)

Tablo 3. Deney ve kontrol gruplarının deney öncesi ve sonrası anlamlandırma stratejisi açısından değişimleri ölçümleri için betimsel istatistikler tablosu
(Table 3. Experimental and control groups' changing's before and after the experiment for descriptive statically measuring table in terms of elaboration strategies)

	Grup	Ortalama	Standart Sapma	n
Strateji Ölçümü Öntest Sonuçları	Deney	44,61	13,32	13
	Kontrol	46,58	9,81	12
Strateji Ölçümü Sontest Sonuçları	Deney	62,05	10,79	13
	Kontrol	47,86	6,98	12

Tablo 4. Deney ve kontrol gruplarının deney öncesi ve sonrası anlamlandırma stratejisi açısından değişimleri ölçümleri için varyans analizi tablosu
(Table 4. Experimental and control groups' changing's before and after the experiment analysis of variance table in terms of elaboration strategies)

	Kareler Toplamı	sd	Ortalama Kare	F	p	Eta Kare
Grup	466,074	1	466,074	2,388	,136	,094
Hata (Grup)	4489,370	23	195,190			
Strateji Değişimi	1092,629	1	1092,629	39,443	,000	,632
Strateji Değişimi * Grup	814,585	1	814,585	29,406	,000	,561
Hata (Ölçüm)	637,135	23	27,702			
Toplam	7499,793	49	2596,18			

*p<0,05

Deney ve kontrol gruplarının deneysel işlem öncesinden deneysel işlem sonrasına olan değişimlerinin istatistiksel olarak birbirinden manidar fark gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonrası, deney ve kontrol gruplarının deneysel işlem öncesinden deneysel işlem sonrasına birbirlerinden farklı davranış değişimi oluşturdıkları görülmüştür ($F_{1, 23; 0,05} = 29,406$). Buna göre, deney grubunun öntest ortalaması 44,6154 iken sontestte 62,0513'e yükselmiş, kontrol grubunun öntest ortalaması 46,5833 iken sontestte 47,8611'e değişmiştir. Deney grubunun performansı artma yönünde değişim gösterirken kontrol grubunda büyük bir değişim gözlenmemiştir.

Tablo 5. Özetleme basamağı için deney ve kontrol gruplarının deney öncesi ve sonrası strateji değişimleri ölçümleri için betimsel istatistikler tablosu
(Table 5. Experimental and control groups' changing's before and after the experiment for descriptive statically measuring table in terms of summarizing stage)

	Grup	Ortalama	Standart Sapma	n
Özetleme Ölçümü Öntest Sonuçları	Deney	19,58	6,34	13
	Kontrol	20,47	4,06	12
Özetleme Ölçümü Sontest Sonuçları	Deney	27,53	4,81	13
	Kontrol	21,08	3,39	12

Tablo 6. Özetleme basamağı için deney ve kontrol gruplarının deney öncesi ve sonrası strateji değişimleri ölçümleri için varyans analizi tablosu

(Table 6. Experimental and control groups' changing's before and after the experiment analysis of variance table in terms of summarizing stage)

	Kareler Toplamı	sd	Ortalama Kare	F	p	Eta Kare
Grup	96,890	1	96,890	2,534	,125	,099
Hata (Grup)	879,319	23	38,231			
Davranış Değişimi	228,605	1	228,605	27,760	,000	,547
Davranış Değişimi * Grup	167,982	1	167,982	20,398	,000	,470
Hata (ölçüm)	189,409	23	8,235			
Toplam	1562,205	49	539,943			

*p<0,05

Deney ve kontrol gruplarının deneysel işlem öncesinden deneysel işlem sonrasına olan özetleme basamağına ilişkin değişimlerinin istatistiksel olarak birbirinden manidar fark gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonrası, deney ve kontrol gruplarının deneysel işlem öncesinden deneysel işlem sonrasına birbirlerinden farklı davranış değişimi oluşturdukları görülmüştür ($F_{1,23; 0,05} = 20,398$). Buna göre, deney grubunun özetleme basamağındaki öntest ortalaması 19,59 iken sontestte 27,53'e yükselmiş, kontrol grubunun öntest ortalaması 20,47 iken sontestte 21,08'e değişmiştir. Deney grubunun performansı artma yönünde değişim gösterirken kontrol grubunda büyük bir değişim gözlenmemiştir.

Tablo 7. Çıkarımlar yapma basamağı için deney ve kontrol gruplarının deney öncesi ve sonrası strateji değişimleri ölçümleri için betimsel istatistikler tablosu

(Table 7. Experimental and control groups' changing's before and after the experiment for descriptive statically measuring table in terms of drawing inferences stage)

	Grup	Ortalama	Standart Sapma	n
Çıkarımlar Yapma Ölçümü Öntest Sonuçları	Deney	14,17	4,07	13
	Kontrol	14,38	3,52	12
Çıkarımlar Yapma Ölçümü Sontest Sonuçları	Deney	19,48	3,52	13
	Kontrol	14,77	1,99	12

Tablo 8. Çıkarımlar yapma basamağı için deney ve kontrol gruplarının deney öncesi ve sonrası davranış değişimleri ölçümleri için varyans analizi tablosu

(Table 8. Experimental and control groups' changing's before and after the experiment analysis of variance table in terms of drawing inferences stage)

	Kareler Toplamı	sd	Ortalama Kare	F	p	Eta Kare
Grup	63,180	1	63,180	3,235	,085	
Hata (Grup)	449,167	23	19,529			
Davranış Değişimi	101,247	1	101,247	29,423	,000	29,423
Davranış Değişimi *Grup	75,487	1	75,487	21,937	,000	21,937
Hata (ölçüm)	79,144	23	3,441			
Toplam	768,225	49	262,884			

*p<0,05

Deney ve kontrol gruplarının deneysel işlem öncesinden deneysel işlem sonrasına olan çıkarımlar yapma basamağına ilişkin değişimlerinin istatistiksel olarak birbirinden manidar fark gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonrası, deney ve kontrol gruplarının deneysel işlem öncesinden deneysel işlem sonrasına birbirlerinden farklı davranış değişimi oluşturdıkları görülmüştür ($F_{1, 23; 0,05} = 21,937$). Buna göre, deney grubunun çıkarımlar yapma basamağındaki öntest ortalaması 14,17 iken sontestte 19,48'e yükselmiş, kontrol grubunun öntest ortalaması 14,38 iken sontestte 14,77'e değişmiştir. Deney grubunun performansı artma yönünde değişim gösterirken kontrol grubunda büyük bir değişim gözlenmemiştir.

Tablo 9. İlişkilendirme basamağı için deney ve kontrol gruplarının deney öncesi ve sonrası strateji değişimleri ölçümleri için betimsel istatistikler tablosu
(Table 9. Experimental and control groups' changing's before and after the experiment for descriptive statically measuring table in terms of associating stage)

	Grup	Ortalama	Standart Sapma	n
İlişkilendirme Ölçümü Öntest Sonuçları	Deney	5,43	1,54	13
	Kontrol	5,91	1,27	12
İlişkilendirme Ölçümü Sontest Sonuçları	Deney	7,61	1,57	13
	Kontrol	6,05	1,14	12

Tablo 10. İlişkilendirme basamağı için deney ve kontrol gruplarının deney öncesi ve sonrası strateji değişimleri ölçümleri için varyans analizi tablosu
(Table 10. Experimental and control groups' changing's before and after the experiment analysis of variance table in terms of associating stage)

	Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	p	Eta Kare
Grup	3,633	1	3,633	1,153	,294	,048
Hata (Grup)	72,478	23	3,151			
Davranış Değişimi	16,770	1	16,770	21,157	,000	,479
Davranış Değişimi * Grup	12,992	1	12,992	16,391	,000	,416
Hata (ölçüm)	18,230	23	,793			
Toplam	124,103	49	37,339			

* $p < 0,05$

Deney ve kontrol gruplarının deneysel işlem öncesinden deneysel işlem sonrasına olan ilişkilendirme basamağına ilişkin değişimlerinin istatistiksel olarak birbirinden manidar fark gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonrası, deney ve kontrol gruplarının deneysel işlem öncesinden deneysel işlem sonrasına birbirlerinden farklı davranış değişimi oluşturdıkları görülmüştür ($F_{1, 23; 0,05} = 16,391$). Buna göre, deney grubunun ilişkilendirme basamağındaki öntest ortalaması 5,43 iken 7,61'e yükselmiş, kontrol grubunun öntest ortalaması ise 5,91'den 6,05'ya değişmiştir. Deney grubunun performansı artma yönünde değişim gösterirken kontrol grubunda büyük bir değişim gözlenmemiştir.

Tablo 11. Benzerlikler oluşturma basamağı için deney ve kontrol gruplarının deney öncesi ve sonrası strateji değişimleri ölçümleri için betimsel istatistikler tablosu
(Table 11. Experimental and control groups' changing's before and after the experiment for descriptive statically measuring table in terms of creating similarities stage)

	Grup	Ortalama	Standart Sapma	n
Benzerlikler Oluşturma Ölçümü Öntest Sonuçları	Deney	2,82	,86	13
	Kontrol	3,02	,70	12
Benzerlikler Oluşturma Ölçümü Sontest Sonuçları	Deney	3,79	1,22	13
	Kontrol	3,11	,67	12

Tablo 12. Benzerlikler oluşturma basamağı için deney ve kontrol gruplarının deney öncesi ve sonrası strateji değişimleri ölçümleri için varyans analizi tablosu
(Table 12. Experimental and control groups' changing's before and after the experiment analysis of variance table in terms of creating similarities stage)

	Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	p	Eta Kare
Grup	,708	1	,708	,549	,466	,023
Hata	29,700	23	1,291			
Davranış Değişimi	3,490	1	3,490	10,534	,004	,314
Davranış Değişimi*Grup	2,477	1	2,477	7,476	,012	,245
Hata (ölçüm)	7,621	23	,331			
Toplam	43,996	49	8,297			

*p<0,05

Deney ve kontrol gruplarının deneysel işlem öncesinden deneysel işlem sonrasına olan "benzerlikler oluşturma" basamağına ilişkin değişimlerinin istatistiksel olarak birbirinden manidar fark gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonrası, deney ve kontrol gruplarının deneysel işlem öncesinden deneysel işlem sonrasına birbirlerinden farklı davranış değişimi oluşturdıkları görülmüştür ($F_{1, 23; 0,05} = 7,476$). Buna göre, deney grubunun benzerlikler oluşturma basamağındaki öntest ortalaması 2,82 iken sontestte 3,79'a yükselmiş, kontrol grubunun öntest ortalaması 3,02 iken sontestte 3,11'e değişmiştir. Deney grubunun performansı artma yönünde değişim gösterirken kontrol grubunda büyük bir değişim gözlenmemiştir.

Tablo 13. Farklılıklar bulma basamağı için deney ve kontrol gruplarının deney öncesi ve sonrası strateji değişimleri ölçümleri için betimsel istatistikler tablosu
(Table 13. Experimental and control groups' changing's before and after the experiment for descriptive statically measuring table in terms of detecting deference's stage)

	Grup	Ortalama	Standart Sapma	n
Farklılıklar Bulma Ölçümü Öntest Sonuçları	Deney	2,58	,92	13
	Kontrol	2,77	,74	12
Farklılıklar Bulma Ölçümü Sontest Sonuçları	Deney	3,61	1,24	13
	Kontrol	2,83	,59	12

Tablo 14. Farklılıklar bulma basamağı için deney ve kontrol gruplarının deney öncesi ve sonrası strateji değişimleri ölçümleri için varyans analizi tablosu

(Table 14. Experimental and control groups' changing's before and after the experiment analysis of variance table in terms of detecting deference's stage)

	Kareler Toplamı	sd	Ortalama Kare	F	p	Eta Kare
Grup	1,101	1	1,101	,764	,391	,032
Hata	33,152	23	1,441			
Davranış Değişimi	3,647	1	3,647	14,718	,001	,390
Davranış Değişimi* Grup	2,936	1	2,936	11,849	,002	,340
Hata (ölçüm)	5,699	23	,248			
Toplam	46,535	49	9,373			

*p<0,05

Deney ve kontrol gruplarının deneysel işlem öncesinden deneysel işlem sonrasına olan farklılıklar bulma basamağına ilişkin değişimlerinin istatistiksel olarak birbirinden manidar fark gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonrası, deney ve kontrol gruplarının deneysel işlem öncesinden deneysel işlem sonrasına birbirlerinden farklı davranış değişimi oluşturdukları görülmüştür ($F_{1, 23; 0,05} = 11,849$). Buna göre, deney grubunun farklılıklar bulma basamağındaki öntest ortalaması 2,58 iken sontestte 3,61'e yükselmiş, kontrol grubunun öntest ortalaması 2,77 iken sontestte 2,83'e değişmiştir. Deney grubunun performansı artma yönünde değişim gösterirken kontrol grubunda büyük bir değişim gözlenmemiştir.

4. SONUÇ ve ÖNERİLER (CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS)

Yapılan araştırma sonucuna genel olarak bakıldığında; anlamlandırma stratejisi keman eğitiminde kullanılabilir, öğretmenlerin öğrencilere önerebilecekleri, yönlendirebilecekleri yararlı bir öğrenme stratejisidir. Anlamlandırma stratejisinin basamakları açısından bakıldığında ise; özetleme, çıkarımlar yapma, ilişkilendirme, benzerlikler oluşturma, karşılaştırmalar yapma ve farklılıkları bulma basamakları keman çalışırken kullanıldığında öğrencileri başarıya ulaştıran, keman öğrenmelerine olumlu yönde bir etki yaptığı kanıtlanan basamaklardır.

Bu çalışma yalnızca keman eğitimi değil tüm çalgıların eğitimine de uyarlanarak öğrencilere öğretilmelidir. Bununla birlikte başka öğrenme stratejileri, yöntem - teknikleri ve yaklaşımları incelenmeli, bu konularda deneyler yapılarak çalgı eğitimi alanına kazandırılmalıdır. Böylece, kendisine güvenen, kendisine göre öğrenme stratejileri geliştirebilen öğrencilerin yetişebileceği öngörülmektedir. Ayrıca bu çalışmada denenerek başarısı kanıtlanmış olan "anlamlandırma stratejisi", müzik eğitimi veren tüm kurumlarda uygulanabilir.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Akın, Ö., (2007). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Keman Dersinde 'Anlamlandırma Stratejisi'nin Kullanımı ve Etkililik Düzeyi, (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Ankara.
2. Cornford, I., (2002). Learning to Learn Strategies as a Basis for Effective Lifelong Learning, International Journal of

- Lifelong Education, Vol.21, No.4 (July-August 2002), 357-368.
Ulaşım Tarihi: 25.09.2006
3. Ertem, Ş., (2003). Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Temel Piyano Eğitiminde Öğrenme Stratejilerinin Kullanılma Durumları ve "Örgütlenme Stratejisi"nin Etkililik Düzeyi, (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı
  4. Good, T.L. and Brophy, J.E., (1986). Educational Psychology a Realistic Approach, Longman, New York-London, (Third Edition).
  5. Öztürk, B., (1995). Genel Öğrenme Stratejilerinin Öğrenciler Tarafından Kullanılma Durumları, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi.
  6. Sünbül, A.M., (1998). Öğrenme Stratejilerinin Öğrenci Erişi ve Tutumlarına Etkisi, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
  7. Weinstein, C.E., (1988). Learning Styles and Learning Strategies, (Edt: R.R. Schmeck), Putnam, New York. Ulaşım Tarihi: 25.03.2005
<http://www.pages.drexel.edu/clarks/educ301/LearningStrategies.htm>
  8. Weinstein, C.E., Ridley, D.S., Dahl, T., and Weber, E.S., (1989). Helping Students Develop Strategies for Effective Learning, Educational Leadership. v46 n4 p17-19 Dec-Jan1988-89
http://eric.ed.gov/ERICWebPortal/Home.portal?_nfpb=true&_pageLabel=RecordDetails&ERICExtSearch_SearchValue_0=EJ387007&ERICExtSearch_SearchType_0=eric_accno&objectId=0900000b80066337 Ulaşım Tarihi: 25.03.2005